

АТЛАС НА СВЕТА

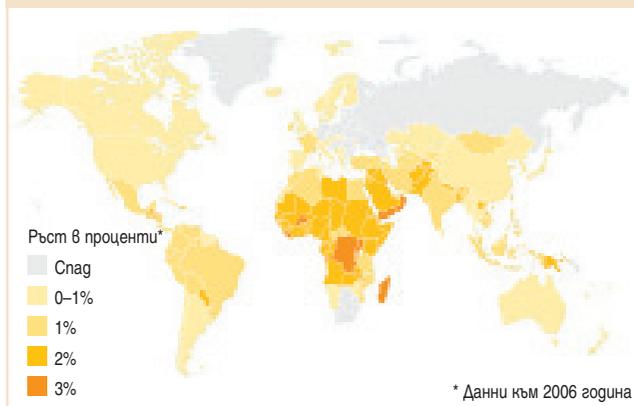
Въведение

Отмина средата на второто десетилетие на XXI век и вече спокойно можем да кажем, че сме свидетели на някои основни тенденции, които го характеризират. Налице са няколко ключови феномена, например глобализацията, комуникационният бум, бързият икономически възход на някои развиващи се икономики. Страни като Китай и Индия застрашават лидерските позиции на текущите водачи Северна Америка и Европа, като към средата на века може би ще ги изпреварят, а към края му изцяло ще преначертаят картата на света. Ръстът и спадът на населението са ключов фактор за миграция на човешките маси от по-бедните към по-богатите региони в търсене на по-добри условия на живот. Туризмът разширява светогледа на все повече и повече хора, обогатява общата им култура и опит. Традиционните ценности на народите са застрашени от глобализацията и трескавия начин на живот на съвременната цивилизация. Околната среда понася ударите на набъбващото население, замърсяването и отсъствието на адекватни планове за контрол и устойчиво развитие.

Отдолу: Изглед към пристанището на Хонконг. Към края на XX век градът се превръща в един от водещите световни финансови центрове. През 1997 година е върнат на Китай и сега се ползва с особен статут, макар и част от територията на страната.

РЪСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО ПО РЕГИОНИ

Отгоре: Населението на света нараства с различни темпове в отделните части на планетата. Те са най-високи в Африка и части на Азия. В някои райони, предимно на север, те са отрицателни, т.е. населението намалява. Най-високи са в най-бедните страни, където икономиката не е в състояние да осигури работни места.

ПРОБЛЕМИ С ОКОЛНАТА СРЕДА

Много учени вярват, че климатичните промени, причинени от глобалното затопляне, са най-сериозното предизвикателство, пред което ще се изправим през този век. Изсичането на тропическите гори за дървесина и нови обработваеми площи, замърсяването, причинено от индустрията, автомобилите, самолетите и промишлените аварии (включително изтичане на радиоактивни материали, отрови и нефтени разливи), са не по-малко важни и притеснителни. През последните години природозащитници, правителства и популярни личности призовават хората да живеят по-природосъобразно. (За повече информация за климатичните промени и околната среда разгледайте с. 22 и 23.)

Вляво: Домакински уреди, като хладилници и климатици, често се захранват с електричество, произвеждано чрез изгаряне на изкопаеми горива. По време на този процес се отделят парникови газове, които спомагат за засилване на глобалното затопляне.

РЪСТ И СПАД НА НАСЕЛЕНИЕТО

Очаква се към 2050 година населението на планетата да достигне 9 милиарда души. Учените се тревожат, че храната и питейната вода няма да бъдат достатъчни за поддържане на живота на толкова голям брой хора. Особено притеснителен е фактът, че ръстът е най-висок в най-бедните държави. В доста части на Европа населението не само че не нараства, а дори намалява.

Отдолу: Дивите животни най-често заплащат цената за нарастването на човешкото население, тъй като обитаваните от тях ареали биват завзети от фермери. В САЩ вече не се срещат червени вълци на свобода, но в щат Северна Каролина са направени опити за повторното им разселване.

ГОЛЯМАТА РЕЦЕСИЯ

През 2008 година светът навлезе в период на икономически спад, който доведе до снижаване на международната търговия и високи нива на безработица. Това е най-тежката рецесия от 40-те години на XX век насам, като някои държави са по-силно засегнати от други. Рецесията доведе Европа почти до хаос, особено в южните ѝ части, където икономиките са по-слаби и не бяха в състояние да понесат кризата. Централните банки и правителствата не бяха еднородни относно реакцията си към ситуацията и много от предприемите мерки влошиха живота на обикновените хора. Към 2015 година повечето от държавите са се възстановили и световната икономика върви нагоре.

Отгоре: Статуя на Кришна, един от най-популярните индуистки богове в Индия. Най-многолюдната демокрация в света е калейдоскоп от религиозни вярвания, езици и култури. Макар около една четвърт от индийците да живеят под прага на бедността, икономическият ръст през XXI век е помогнал на доста от останалите значително да се замогнат.

ГЛОБАЛИЗАЦИЯ

Както никога досега, държавите на света са изключително обвързани помежду си чрез обмяната на стоки, услуги и културни продукти (музика, телевизия, филми и реклами), като търговските организации и спогодби целят все по-пълна глобализация. Тясно свързани посредством мобилните си устройства през интернет и телефонията, хората постоянно са в контакт един с друг. Туризмът и миграцията също помагат за сближаването между хората.

Отгоре: Център в Индия за поддръжка по телефона, където операторите помагат на клиенти от целия свят. С огромното си англоговорящо население Индия поема значителна част от изнесената зад граница работа на развитите страни.

Отгоре: Думата „номад“ идва от гръцката дума „петеин“, която означава „търсене на паша“. Повечето номади са отглеждали стада овце, едър рогат добитък, коне или елени, като са прекарвали живота си, следвайки сезонната миграция на животните в търсене на храна.

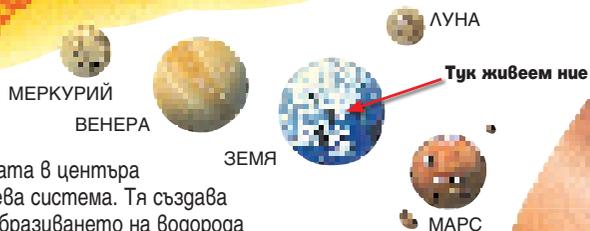
ТРАДИЦИИ

Традиционният живот на местното население по целия свят е застрашен от дискриминацията и предразсъдъците. Често неговата вяра, език и обичаи са поставени извън закона или чисто и просто пренебрегвани, така че хората губят културната си идентичност. Поминъкът на някои общности също бива застрашен, когато например фермерите отнемат земята на номадските племена или когато военни конфликти преначертават границите на държавите, отнемайки достъпа до пасищата на добитъка, чрез който преживяват въпросните групи хора.

СЛЪНЦЕ

Вляво: Червените протуберанси, издигащи се над повърхността на Слънцето, са внезапни изригвания от енергия. Всеки един отделя толкова енергия, колкото милион водородни бомби.

СЛЪНЦЕТО

Слънцето е звездата в центъра на нашата Слънчева система. Тя създава енергия чрез преобразуването на водорода в хелий посредством термоядрена реакция в ядрото си. Тази енергия се отдава под формата на топлина и светлина, без които животът на Земята би бил невъзможен. Слънцето е на около 5 милиарда години и вероятно ще свети още толкова. След това ще се подуе в червен гигант, като по време на този процес ще погълне планетите на Слънчевата система.

ЗЕМЯТА И ЛУНАТА

Нашата планета е трета подред откъм Слънцето. Тя е най-голямата и най-плътната измежду четирите скалисти вътрешни планети. Има само един спътник – Луната. Луната е по-малка от 1/3 от размера на Земята, а повърхността ѝ е осеяна с кратери с размери до 200 км в диаметър. Те са рожби на падането на астероиди преди милиарди години. Тъй като на Луната отсъстват вода и вятър, кратерите не са пострадали от ерозия. Тя е доста близко до Земята и гравитацията ѝ придържа водата на нашата планета, като по този начин се раждат приливите и отливите.

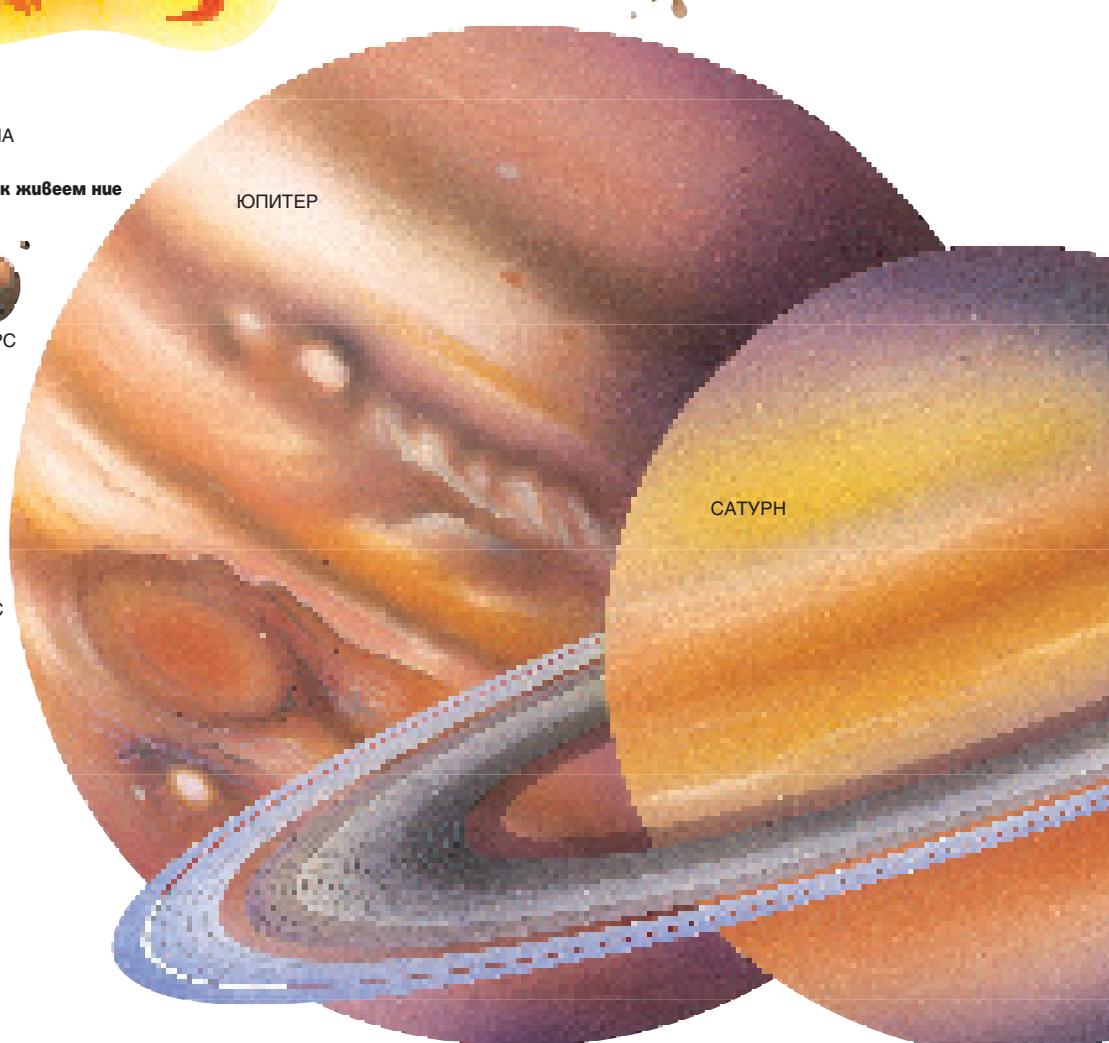
Отдолу: Най-близката до Слънцето планета е Меркурий. Той има масивно метално ядро, скалиста мантия и тънка кора.

Отгоре: Нептун е най-отдалечената от Слънцето планета. Тя има малко скалисто ядро и дебела ледена мантия, над която се носи рядка атмосфера.

ПЛАНЕТИТЕ

Слънчевата система има 8 планети. Вътрешните четири – Меркурий, Венера, Земя и Марс, са малки и скалисти. Външните четири – Юпитер, Сатурн, Уран и Нептун, са огромни топки газ.

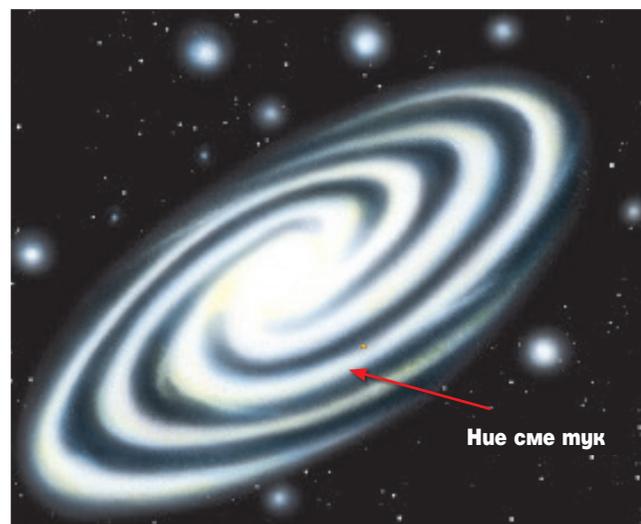

Отдолу: Диаграма на Слънчевата система, на която са изобразени орбитите на планетите около Слънцето и астероидният пояс след Марс.

Мястото ни в Космоса

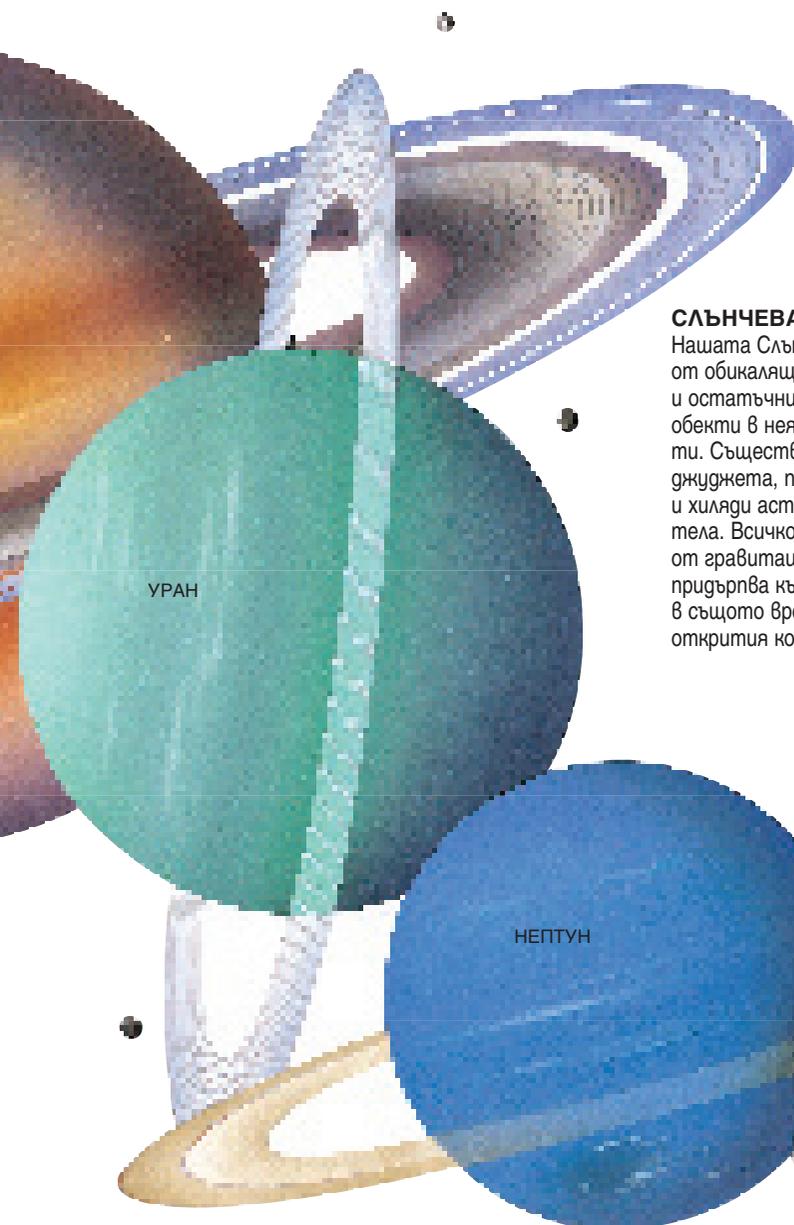
Хиляди години хората са вярвали, че Земята е центърът на Вселената, а Слънцето, звездите и всичко друго обикалят около нея. Когато през 270 г. пр.Хр. гръцкият философ Анаксагор допуска, че Земята се върти около Слънцето, всички му се подигравали. Трябвало да изминат повече от 1800 години, преди астрономи като Коперник и Галилей категорично да докажат, че в центъра на Слънчевата система стои Слънцето, а Земята и останалите планети обикалят около него. След време астрономите доказват, че Вселената няма център, че Слънцето е нищо повече от една измежду милиардите звезди в нашата галактика и че самата ни галактика е просто една сред милиардите останали. Нашата Слънчева система се е образувала от огромен облак космически прах и газове, останали след Големия взрив в началото на Вселената. Доколкото ни е известно, Земята е единствената планета с живот.

Отгоре: Нашата галактика носи името Млечен път и е с формата на спирала. В нея има около 200 милиарда звезди като нашето Слънце.

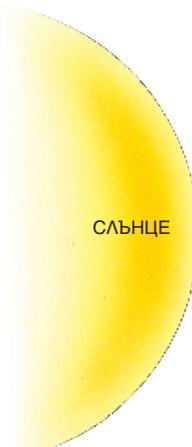
ВСЕЛЕНАТА

Повечето учени смятат, че Вселената се е зародила преди около 15 милиарда години след гигантска експлозия, наречена Големият взрив. По онова време цялата материя била концентрирана в малка точка, но експлодирала и започнала да се разширява. По време на това разширяване от материята в нея се образували звездите и галактиките. Вселената все още се разширява и вероятно ще го прави още десетина милиарда години, а може би дори завинаги. Големият взрив е положил началото на времето. Какво е съществувало преди това? Не знаем.

СЛЪНЧЕВАТА СИСТЕМА

Нашата Слънчева система се състои от обикалящи около Слънцето планети и остатъчни материали. Най-големите обекти в нея са осемте основни планети. Съществуват и няколко планети джуджета, повече от 100 спътника луни и хиляди астероиди, комети и метеорни тела. Всичко се задържа на мястото си от гравитацията – могъща сила, която придържа към Слънцето всеки обект, но в същото време му и пречи да отлети в открития космос.

ПЛАНЕТАТА ЗЕМЯ

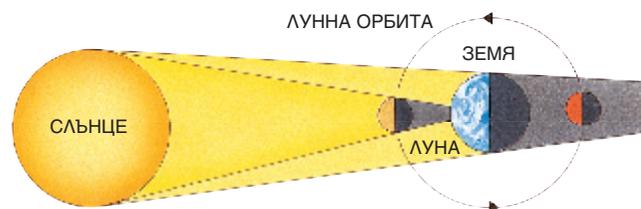
Когато над
Америките е
ден, в Европа и
Африка е нощ.

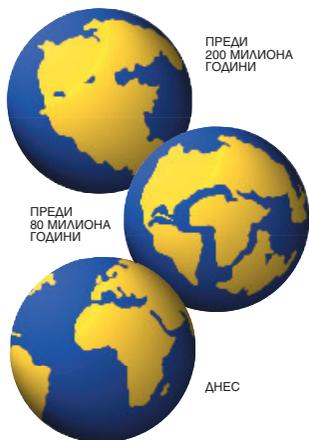
ДЕН И НОЩ

„Денонощие“ наричаме времето, необходимо на Земята да направи пълна обиколка около оста си. „Ден“ е продължителността на периода, през който повърхността на Земята е обърната към Слънцето и осветена от него. „Нощ“ е този период, през който е тъмно. Една пълна обиколка продължава 24 часа.

СЛЪНЧЕВО ЗАТЪМНЕНИЕ

Понякога Луната застава между Слънцето и Земята, пречи на слънчевата светлина да падне върху нашата планета и това явление наричаме „слънчево затъмнение“. При пълно затъмнение Луната изцяло покрива Слънцето в продължение на около 7 минути. При частично затъмнение е скрита само част от Слънцето. Всяка година могат да се наблюдават между две и пет затъмнения, като пълните са доста редки.

Отгоре: Преди около 200 милиона години всички сегашни континенти са били част от един суперконтинент, който наричаме Пангея. Преди около 100 милиона години той се разцепил. Някои от формите му са все още разпознаваеми. Континентите продължават да се придвижват, като обликът на планетата ни ще продължава да се променя и за в бъдеще.

ПЛАВАЩИТЕ КОНТИНЕНТИ

С термина „континентален дрифт“ наричаме начина, по който континентите на Земята се придвижват един спрямо друг. През 1912 година германският учен Алфред Вегенер забелязва, че ако всички континенти се доближат, крайбрежните им ивици ще си съвпадат почти перфектно. Разработва теория, съгласно която преди милиони години на Земята е съществувала една суша, наречена Пангея, която се разцепва и земната кора започва да отнася нейните части далеч една от друга. Тази теория е подкрепена и от факта, че по различните брегове на континентите се наблюдават едни и същи вкаменелости в региони, които са били съседни в миналото.

ГИГАНТСКИЯТ ТРИОН

Твърдият външен слой на Земята, т.нар. земна кора, се дели на около 30 гигантски скални плочи, плаващи върху по-плътната мантия. Наричаме ги „тектонични плочи“. Те са в постоянно движение и се носят като салове върху меката скална маса на мантията, а на гърба им се намират континентите и островите. Скоростта на повечето е около 10 см годишно. Невинаги се движат в една и съща посока, така че могат или да се раздалечат, или да се приплъзват една покрай друга, или директно да се сблъскват. Ръбовете им често биват разпознаваеми на повърхността на Земята по формата на разломи, долини и планини.

Планетата Земя

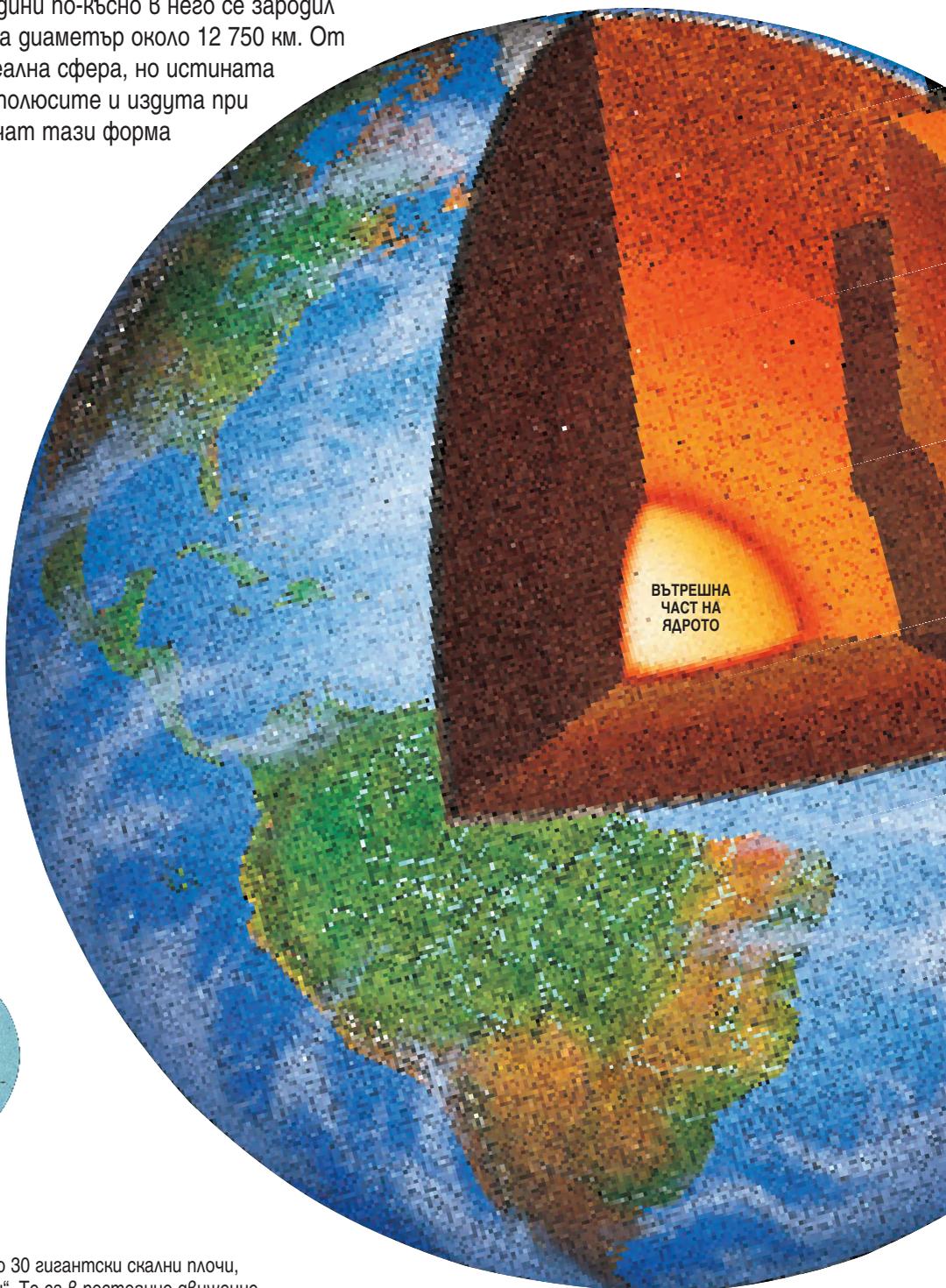
Планетата ни се е образувала като част от Слънчевата система преди около 4,6 милиарда години. В момента на формирането си тя е била гореща, полутечна топка скали. По-тежките елементи потънали към центъра. По-леките градивни материали останали близо до повърхността, където се охладили и втвърдили. Така се образувала земната кора, покрита с вулкани. Отделените газове образували атмосфера, в която водните пари кондензирали и паднали на повърхността под формата на гъждове. Течната вода се събрала по най-ниските места и родила огромен океан. Милиони години по-късно в него се зародил животът. Днес Земята има диаметър около 12 750 км. От космоса изглежда като идеална сфера, но истината е, че е малко сплескана по полюсите и издута при екватора. Геолозите наричат тази форма „геоид“.

ВЪТРЕШНОСТТА

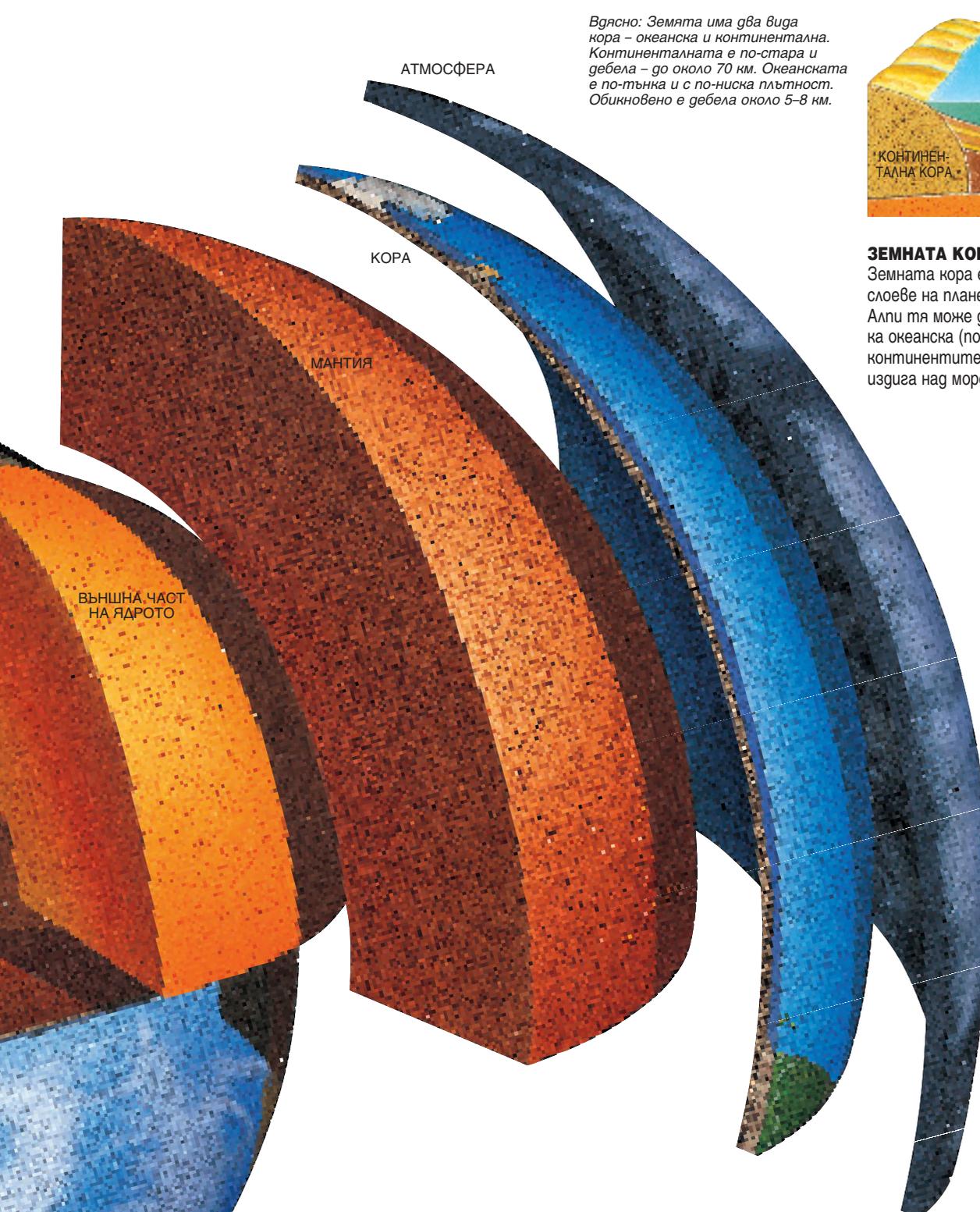
Нашата планета (въдясно) е изградена от три основни слоя – кора, мантия и ядро. Най-дебела е мантията, заемайки около 80% от целия обем на планетата. Дълбока е около 2880 км и се състои от течна скала, наречена „магма“. Ядрото е толкова горещо, че температурата му достига 6600 °C. В действителност то също се дели на два слоя и двата съставени предимно от желязо. Външната е в течна форма, докато високото налягане в абсолютния център го притиска и то е твърдо.

ИСТИНСКИЯТ СЕВЕР

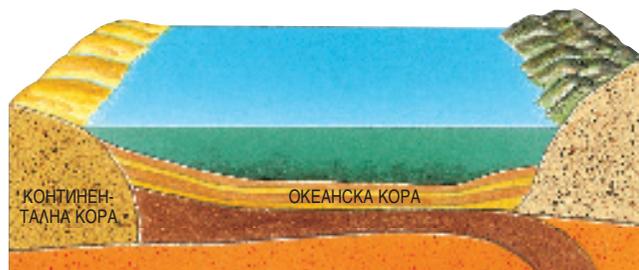
Тъй като ядрото на Земята се състои предимно от желязо, в него се порожда магнитни полета. Земята се върти и течната външна част на ядрото създава магнитното поле на планетата. Това е много важно за човечеството, тъй като полето кара стрелката на компаса винаги да сочи север. Вътрешността на Земята е като един голям магнит, който дърпа всичко към центъра ѝ. Това явление се нарича „гравитация“ и е причината да не падаме от Земята!

Отляво: На картата виждате няколко от основните тектонични плочи. Червените пунктирани линии обозначават местата, където плочите се сблъскват.

Вдясно: Земята има два вида кора – океанска и континентална. Континенталната е по-стара и дебела – до около 70 км. Океанската е по-тънка и с по-ниска плътност. Обикновено е дебела около 5–8 км.

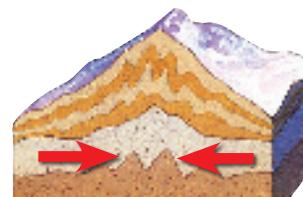

ЗЕМНАТА КОРА

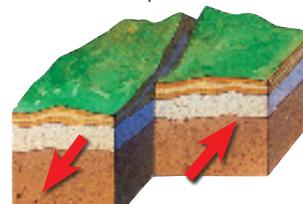
Земната кора е много крехка в сравнение с останалите градивни слоеве на планетата. Под планински вериги като Европейските Алпи тя може да достига дебелина от 100 км. Дели се на по-тънка океанска (под океаните) и по-дебела континентална (под континентите). Само малка част от континенталната кора се издига над морското ниво.

РАЗЛОМИ

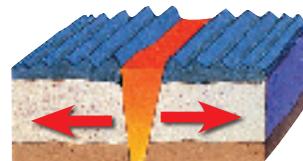
Разломите се места, където земната кора се е пропукала по линията на контакта между две тектонични плочи. Съществуват четири основни вида разломи.

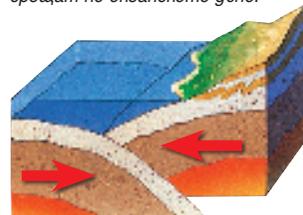
Отгоре: Сблъскващи се плочи – когато две плочи се удрят една срещу друга. Те се притискат и избухват нагоре, като в резултат на това се раждат планини. По този начин са се появили Хималаите и Европейските Алпи.

Отгоре: Приплъзващи се плочи – когато две плочи се разминават една с друга, те се търкат и в скалите се натрупва напрежение. В някакъв момент то се освобождава и кара земята по протежение на разлома да се разтриса в явление, наречено „земетресение“.

Отгоре: Отдалечаващи се плочи – когато две плочи се раздалечат една от друга, отдолу се издига течна магма, която се охлажда и образува нова кора. Най-често се срещат по океанското дъно.

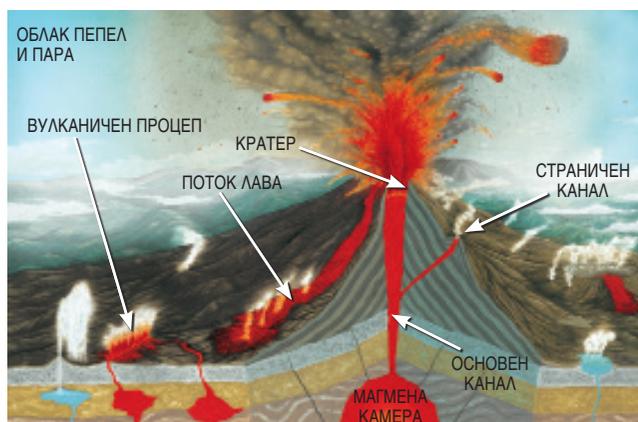

Отгоре: Подпъхващи се плочи – когато две океански плочи или една океанска и една континентална се сблъскват, по-плътната и по-тежка потъва под другата, като се потапя в земната мантия.

ВУЛКАНИТЕ

Вулканите са дупки в земната кора, през които изригват течна скала и газове. Много от вулканите имат конусовидна форма, резултат от постоянните изригвания. Някои представляват дълги процеди в земната кора, понякога дълги дори цели километри. Подводните вулкани от този тип се намират по океанското дъно. През тях изтича лава, която образува ново дъно.

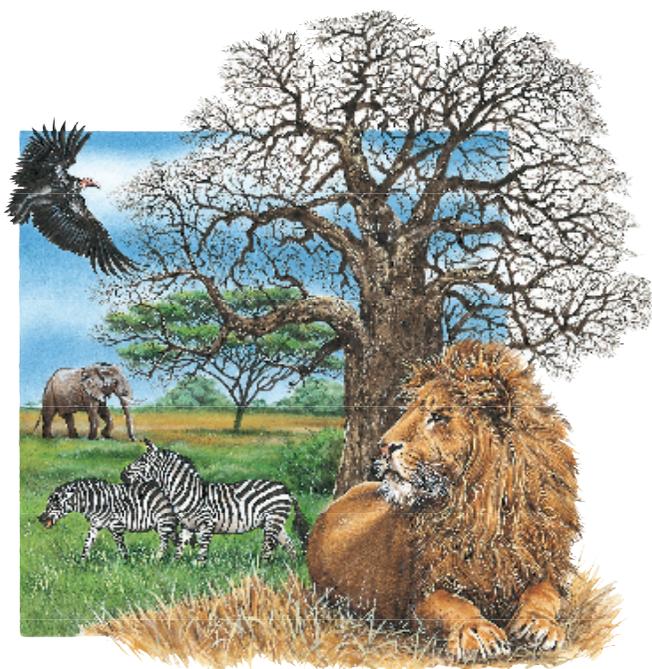
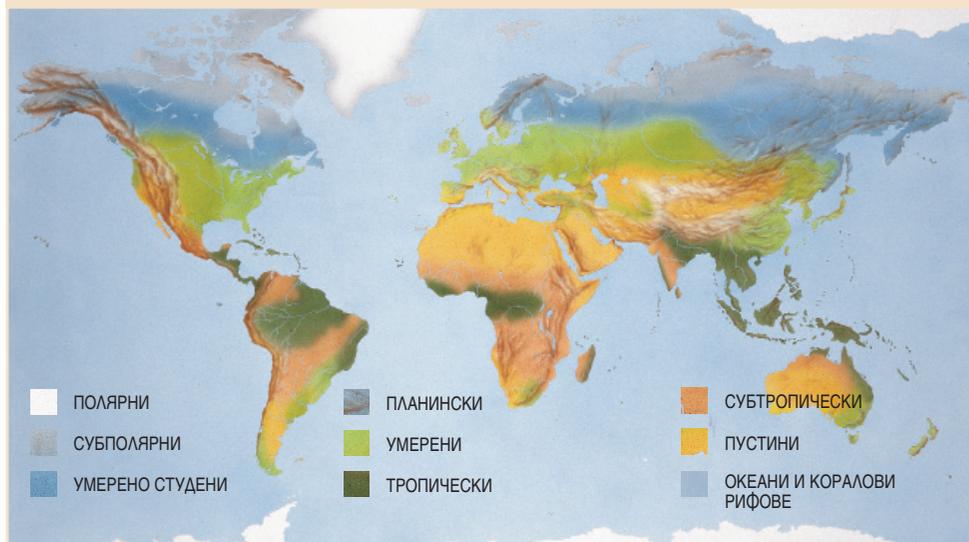
Вдясно: Диаграма – разрез на изригващ вулкан.

Природата

По време на дългата история на Земята животните и растенията са се разселили почти навсякъде по нея. Планетата ни може да бъде разделена на поне десет различни района, наречени „биом“, където съжителстват разнообразни организми. Всеки биом се отличава със свои характерни климатични условия, а животните и растенията, които го обитават, са развили конкретни специфични особености, чрез които са се адаптирали и оцеляват на даденото място. Човешката активност, например изсичането на горите или замърсяването, са влошили условията за живот в много биом.

БИОМИ

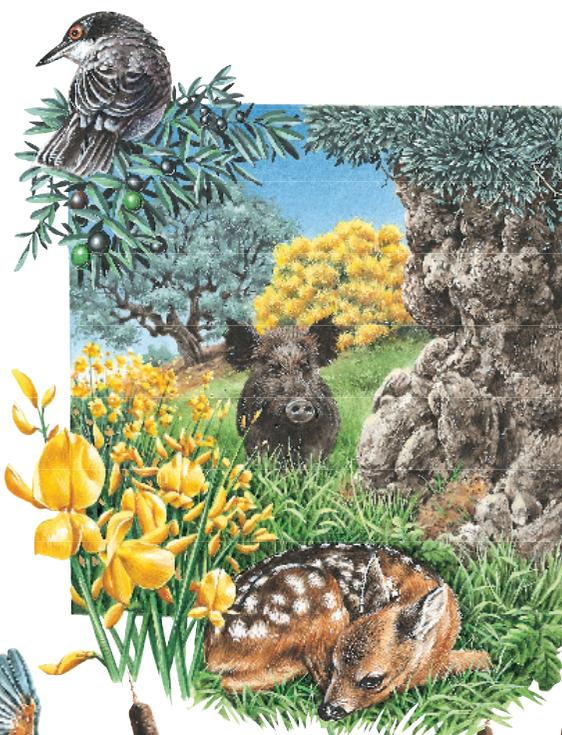

РАВНИНИ

Има два вида равнини, покрити с трева. Първият вид са саваните в тропиците, които се формират в топлите райони около екватора. Вторият са степите, прериите и пампасите, които се образуват в умерения климатичен пояс, където е по-студено. В саваните наблюдаваме два сезона – гъждовен и сух, а гърветата и храстите са редки. В пампасите гърветата изцяло отсъстват.

СРЕДИЗЕМНОМОРСКИ БИОМ

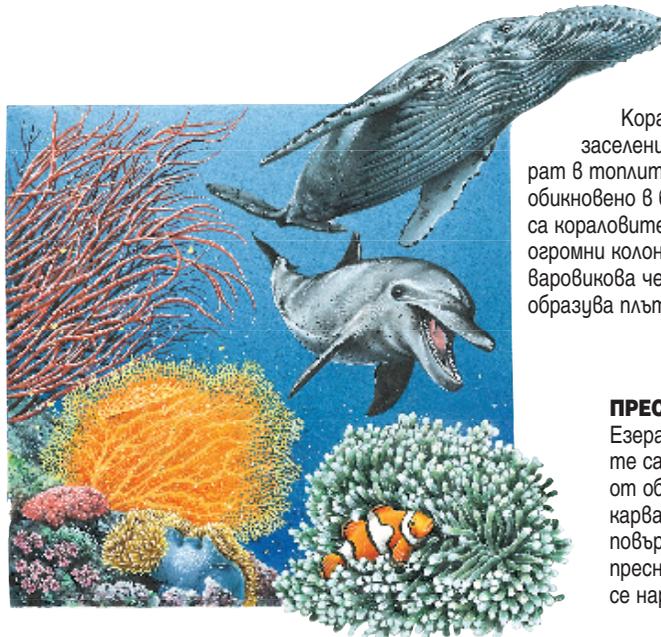
Също известен като „чапарал“, този биом носи името на Средиземно море, което разделя Европа от Африка. Тези райони имат сухи и горещи лета, а зимите са кратки и меки. Покрити са с вечнозелени храсти и гори. Сушата и съпътстващите я пожари са рисков фактор.

ОКЕАНИ И КОРАЛОВИ РИФОВЕ

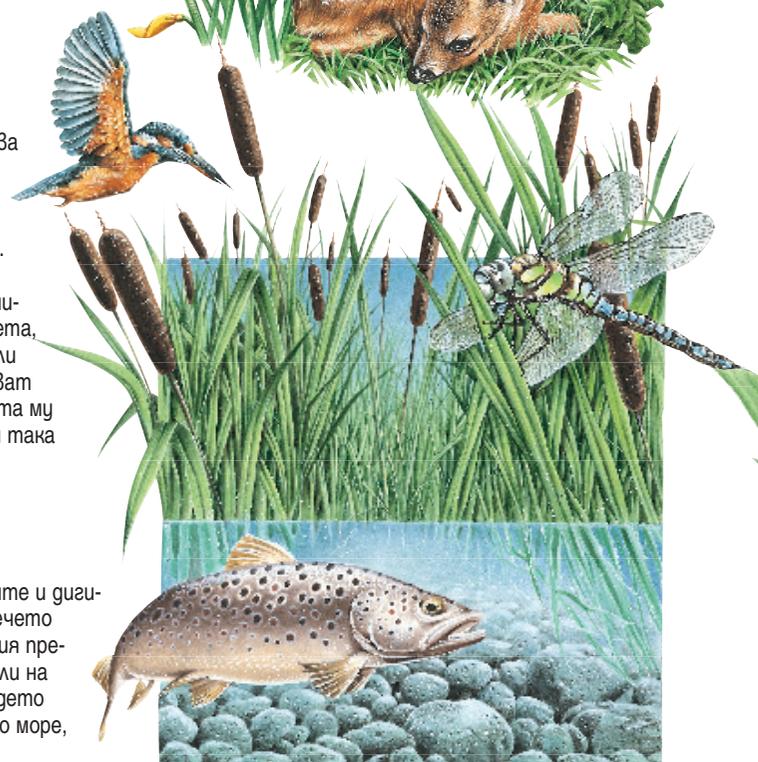
Морският или още наричан океански биом покрива повече от 2/3 от повърхността на планетата. Във водата живеят повече видове растения и животни, отколкото на сушата.

Кораловите рифове са сред най-гъсто заселените райони в океаните. Те се формират в топлите плитчини на тропическите морета, обикновено в близост до сушата. Техни родители са кораловите полипи – животни, които образуват огромни колонии. Когато полипът умре, твърдата му варовикова черупка остава върху предишните и така образува плътния риф.

ПРЕСНОВОДЕН БИОМ

Езерата, реките, тресавищата, каналите и дигите са част от пресноводния биом. Повечето от обитаващите ги животни и растения прекарват живота си в близост до брега или на повърхността на водата. Мястото, където пресноводната река се влива в соленото море, се нарича „естуар“.

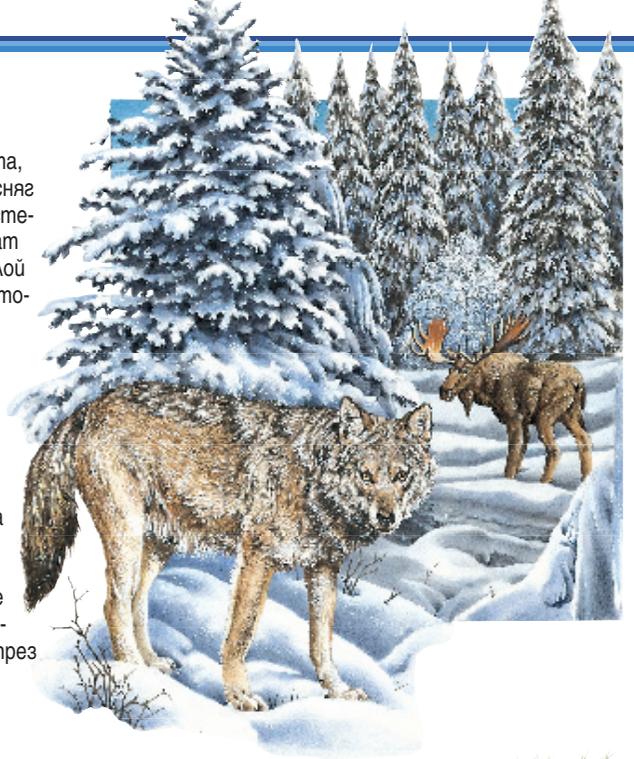

ПОЛЯРЕН БИОМ

Полярните области покриват най-северните и най-южните части на планетата. Както водата, така и сушата са покрити с постоянен слой сняг или лед. Малобройните видове животни и растения, оцеляващи тук, са се приспособили и имат защити от рода на гъста козина или дебел слой подкожна мазнина, които да ги предпазват от жестоките условия на живот.

ИГЛОЛИСТНИ ГОРИ

В Европа, Азия и Северна Америка се простират обширни пояси иглолистни гори. Част от тях носят името „тайга“ и зимата там е дълга и леденостудена, а лятото – съвсем кратко. Дърветата имат конусообразна форма, за да може навалелият сняг да пада на земята лесно, като остават зелени през цялата година, което им помага по-бързо да усвояват слънчевата светлина и топлина.

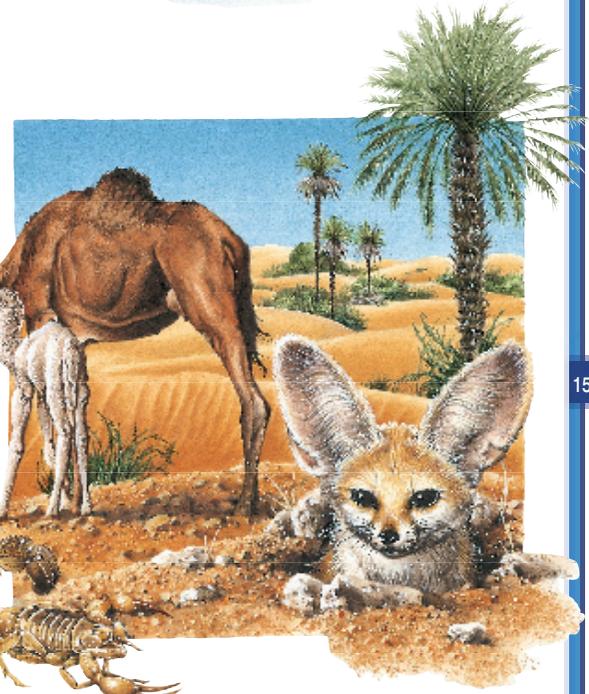

ПЛАНИНИ

Планинският биом се наблюдава по планините навсякъде по света, като заема площите с надморска височина над 3000 метра и достига границата на постоянната снежна покривка. Това е среда със сурови условия за живот, тъй като е студена, ветровита и често покрита със сняг. Планинските животни имат обемисти бели дробове и по-богата на червени кръвни теча кръв, за да компенсират бедния на кислород въздух.

ПУСТИНИ

Дъждът в пустините е рядкост. В тях може да бъде или много горещо, или много студено. Горещите пустини се срещат в тропиците. Студените пустини са по-далеч от екватора, но обикновено са далеч и от големи водни басейни. Там живеят изключително малко животни и растения, а тези, които успяват, развиват специални приспособления за складиране на вода.

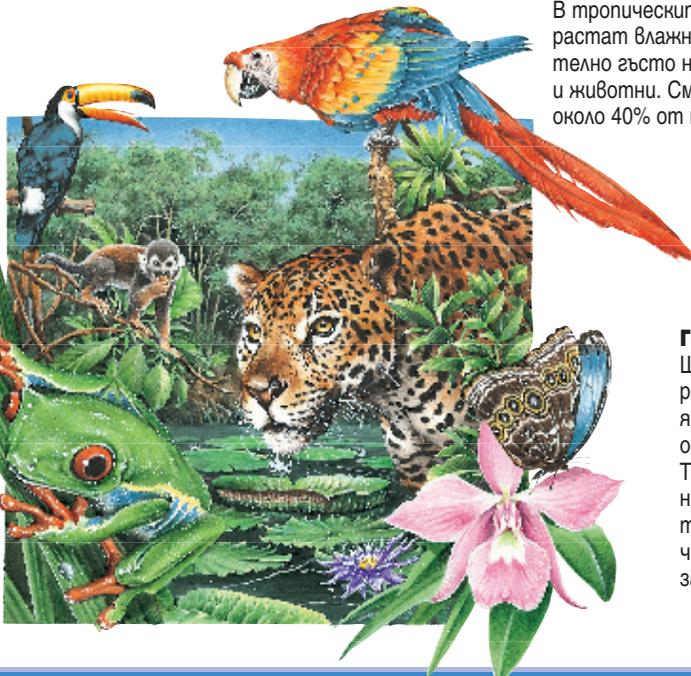
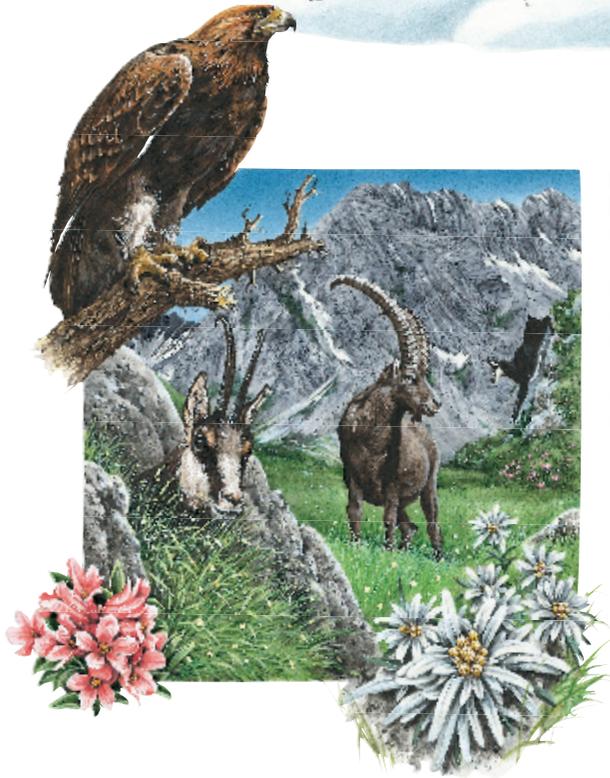
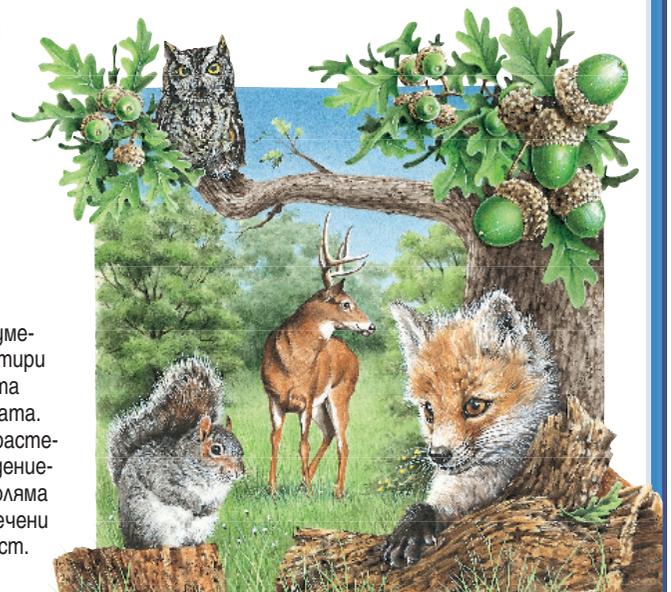

ТРОПИЧЕСКИ ГОРИ

В тропическите региони в близост до екватора растат влажните тропически гори. Те са изключително гъсто населени с многообразие от растения и животни. Смята се, че там се произвеждат около 40% от кислорода на Земята.

ГОРИ

Широколистните гори се развиват в умерените климатични пояси. Там има четири ясно различни сезона, като дърветата остават без листа през есента и зимата. Те са дом на голямо разнообразие от растения и животни, които променят поведението си съобразно смяната на сезона. Голяма част от широколистните гори са изсечени за дървесина и селскостопанска дейност.

Глобалното село

Последните десетилетия на XX век ни донесоха рязък скок в обема и скоростта на осъществяване на комуникациите. Технологичната революция доведе до експлозия в употребата на интернет по целия свят. Международната търговия се засили след премахването на много търговски ограничения, а международните компании стъпиха почти навсякъде по планетата. Международните институции от рода на Световната банка, Световната търговска организация (СТО) и Организацията на обединените нации (ООН) станаха още по-активни посредници за разрешаването на конфликти, икономически и здравни проблеми. Пътуването по работа или за удоволствие стана по-достъпно с появата на нискобюджетните авиолинии, а онлайн резервациите допълнително улесниха пътешествията. Всички тези промени се описват с една дума – глобализация. Сега тя значи много повече от преди.

Отгоре: Сателитите, обикалящи около Земята, имат най-различно приложение. Някои са телекомуникационни и медийни. Други следят планетата и изпращат важна информация на централите на повърхността ѝ.

Вдясно: Новият Airbus A380 осъществи първия си полет за Сингапурските авиолинии на 27 октомври 2007 година. Със своите 853 места той е най-големият пътнически самолет в света.

ОБЕДИНЕНИТЕ НАЦИИ

Организацията на обединените нации се формира скоро след края на Втората световна война с основната цел да поддържа световния мир чрез подпомагането на международното сътрудничество за разрешаване на социални, културни, икономически и хуманитарни проблеми, които иначе биха довели до избухването на конфликти. Посредством своите многобройни агенции, ООН стимулира развитието на образованието, защитата на бежанците, международната търговия, опазването на околната среда, осигуряването на помощ в случай на бедствия и организирането на по-добро здравеопазване чрез Световната здравна организация.

ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ВЗАИМОПОМОЩ

По света съществуват множество организации за взаимопомощ. УНИЦЕФ и ЮНЕСКО, и двете под опеката на ООН, са сред най-мощните. И двете са ангажирани с развитието на здравеопазването и образованието в развиващите се страни, както и с много други проекти. Седалището на организацията ОКСФАМ се намира във Великобритания и се занимава главно с набрането на помощи в случай на бедствия. Също така е ангажирана и с дългосрочни проекти за подпомагане на общности, които желаят да подсилят съществуването и независимостта си. Амнести Интернешънъл е в помощ на политическите затворници по целия свят, а Международният червен кръст (или полумесец – в ислямските държави) осигурява лекари и медицинска помощ.

Отгоре: Хамбургерът – символът на световната храна. Бързата закуска става популярна в САЩ през първите десетилетия на XX век. Към 70-те години веригите, продаващи хамбургери и пица, могат да се срещнат навсякъде в развитите страни.

Отгоре: Ваксинациите доведоха до изчезването на някои болести.

УНИЦЕФ (Детски фонд на Обединените нации)	
ЛЕКАРИ БЕЗ ГРАНИЦИ	
ЧЕРВЕНИЯТ ПОЛУ-МЕСЕЦ И ЧЕРВЕНИЯТ КРЪСТ	
АМНЕСТИ ИНТЕРНЕТЪНЪЛ AMNESTY INTERNATIONAL	
ЛЕКАРИ НА СВЕТА	
ЮНЕСКО (Организацията на Обединените нации за образование, наука и култура)	

Отгоре: Емблемите на някои от най-важните международни организации, които се стремят да намалят бедността и да подобрят качеството на човешкия живот по света.

ПРОТИВ ГЛОБАЛИЗАЦИЯТА

Не всеки е привърженик на глобализацията. Някои хора смятат, че така светът става по-малко интересен. Други са убедени, че така развиващите се страни биват експлоатирани и стават жертва на интересите на корпорациите. Протестите се засилват, като някои от тях прерастват в улични сблъсъци (Сиатъл, САЩ, 1999 година; Генуа, Италия, 2001 година). Огромният брой на протестиращите се допълва и от членовете на организации, защитаващи човешките и животинските права, противници на използването на детския труд и работници, чиито работни места са застрашени.

ИНФОРМАЦИОННАТА РЕВОЛЮЦИЯ

След селскостопанската и индустриалната революция светът сега е изправен пред трета историческа промяна – информационната революция. Цифровата медия скача от компютър на компютър по целия свят. Революция претърпяват начините, по които мислим, учим, работим и се забавляваме. Тя е още в зародиша си и никои не знае докъде ще стигне всичко това. Ако всичко върви добре, хората ще бъдат по-добре информирани, изучени и забавлявани.

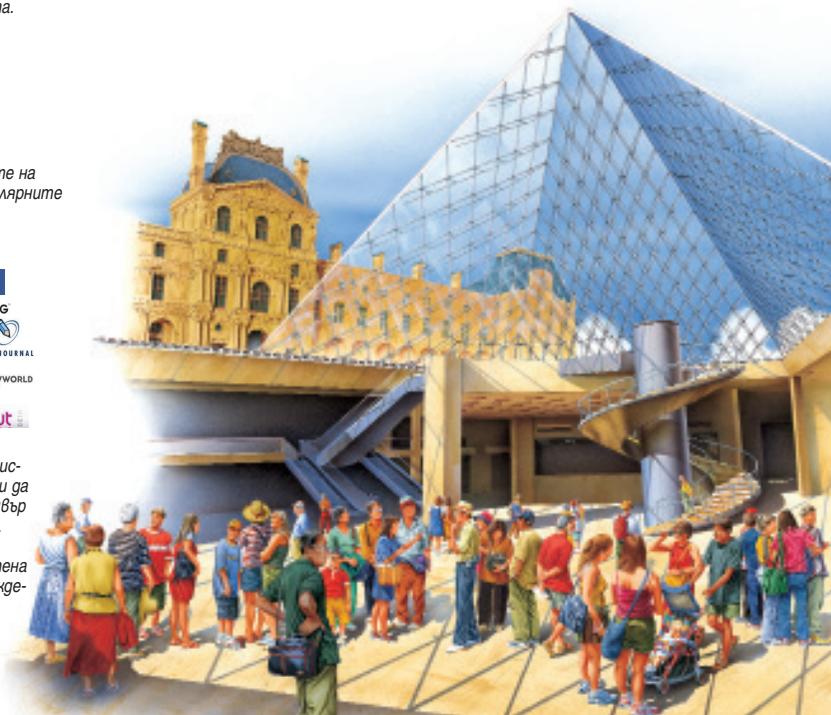
ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ИНТЕРНЕТ

Около 3,2 милиарда души ползват интернет редовно. Някои го ползват за важни неща – онлайн проучвания или резервации за почивки, но той служи и за разширяване на кръга от познати, дори без да ставаме от стола си. Социалните мрежи като Facebook и Twitter свързват хора от целия свят.

Отдолу: Емблемите на някои от най-популярните социални мрежи.

Вдясно: Група туристи, чакащи реда си да влязат в музея Лувър в Париж, Франция. През 2014 година страната е посетена от 83 милиона чуждестранни туристи.

Отгоре: Велосипедите може да изглеждат старомодни, но не замърсяват градовете ни и са страхотен начин да отидем от едно място до друго.

КОМУНИКАЦИТЕ

В последните 10 години на XX век напредъкът на технологиите направи контактите между хората по целия свят по-евтини и лесни. Развитието на компютрите намали размерите им до толкова, че вече могат да бъдат носени в едната ръка, а с помощта на мобилните телефони хората са винаги свързани, дори и в движение.

ТУРИЗЪТ

Туризмът се превръща в световна индустрия с нарастващо количество пътници всяка година. През 2007 година над 900 милиона души се напуснали границите на държавите си, за да се отправят на почивка. Най-желаните дестинации са Франция, САЩ, Испания и Китай (в този ред). Всяка една от тези страни е посетена от над 55 милиона души през 2014 година. Причините за пътуване са много, а този пазар става все по-комплексен и предлага все повече възможности, например готварски училища или спа-процедури.

СПОРТНИ СЪБИТИЯ

Глобалните спортни мероприятия привличат както посетители от целия свят, така и зрители пред телевизионните екрани. Едно от най-важните са Олимпийските игри, чийто символ (петте кръга отгоре) представлява петте основни континента на планетата. Олимпиада има на всеки 4 години, като спортовете са разделени на зимни и летни.

ПОЛИТИЧЕСКА КАРТА НА СЕВЕРНА АМЕРИКА

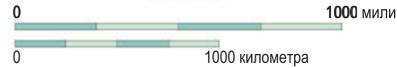
Берингово море
Алеутски острови

Отгоре: През есента на 1621 година английските заселници в колонията Плимут събрали първата си реколта, след като оцелели през първата си зима на новия континент. Вдигнали пиршество на благодарността и споделили храната си с местните индианци, които им помогнали през зимата.

МЕСТНИТЕ ОБИТАТЕЛИ

Когато първите европейски изследователи и заселници пристигнали тук през 16 и 17 век, населението на континента вероятно наброявало около 45 милиона индианци. В началото те живеели в мир и разбирателство, като постоянно си разменяли подаръци. Някои от местните, например Покахонтас и Скуанто, били откарани в Европа. Европейците научили доста неща от местните, които им помогнали да оцелеят. Накрая обаче всичко завършило трагично за местните. Земите им били заграбени, традициите – унищожени, а някои дори продадени в робство. Нещо по-лошо – болестите на европейците, срещу които местните нямали имунитет, например дребната шарка, покосила цели села и племена, земята им опустяла и била заета веднага от колонистите.

Северна Америка

Северна Америка се състои от три големи държави – Канада, САЩ и Мексико, както и от 20 по-малки в централната си част и Карибския басейн. Трите официални езика в региона са английският, испанският и френският. В Карибите се говорят и няколко креолски езика, а в по-изолираните области са се запазили и редица от местните наречия. Канада и САЩ са богати индустриални държави с дългогодишни демократични правителства. Мексико, която е най-голямата и бързоразвиваща се испаноговоряща държава, се индустриализира все повече и повече. Централна Америка и Карибите са по-бедни от северните си съседи, а успехите им в установяването на демократична форма на управление са с различни степени на успех. Икономиката се базира главно на туризма и селското стопанство, като най-застъпените култури са кафе, памук, захар, какао и плодове.

ЗАСЕЛВАНЕТО НА СЕВЕРНА АМЕРИКА

Смята се, че индианците, живеещи на територията на Северна и Централна Америка, са дошли от Азия по земята, свързваща двата континента през Берингово море, преди около 30 000 години. Това са били номадски племена, поели на път в търсене на вода и храна. Някои от тях се установили в земеделски поселения, като испанските конкистадори открили в Централна Америка високоразвити цивилизации, като ацтекската. Първите европейци, открили Америка, не са Христофор Колумб и Америго Веспучи през 90-те години на 15 век (като освен това те изобщо не достигнали континенталната част на Америка), а скандинавските викинзи 500 години по-рано. Те били отклонени от курса си на път към Исландия и Гренландия, като дървените им кораби стигнали чак до Нюфаундленд, като следи от тях намираме в единственото документирано селище Л'Анс-о-Мегууз.

Отгоре: Гледка към Манхатън от върха на Бруклинския мост.

Вдясно: Статуя на Ейбрахам Линкълн, президент на САЩ по време на Гражданската война. Бил е убит седмица след края ѝ.

КАК ЩАТИТЕ НА АМЕРИКА СТАВАТ СЪЕДИНЕНИ

За първи път името „Америка“ се появява на картата на немския картограф Валдзеемюлер от 1507 година. Той искал да почете пътешествията на Америго Веспучи през отминалите години и опитите му да достигне Ориента. През XVII век Британия основала 13 колонии на източния бряг около Масачузетс и Вирджиния. Заселниците преконали Апалачите на запад, където се изправили пред съпротивата на местното население и френските колонисти. Това довело до избухването на Френско-индианската война (1754–1763). Английските колонисти поискали самостоятелност и независимост от британските си управници. Така се стигнало до Декларацията на независимостта през 1776 година и Американската революция, приключила с капитулацията на Британия през 1781 година. През 1788 година се сформирало правителство и следващата година Джордж Вашингтон бил избран за първия президент на САЩ. Към първоначалните 13 щата се присъединили още, като през Гражданската война 1861–1865 година се стигнало до отмяна на робството и правото всеки щат да се самоуправлява. Последните два щата – Аляска и Хавай, влизат в състава на САЩ през 1959 година и така стават 49-ият и 50-ият щат на държавата.

Отгоре: Ранна версия на знамето на САЩ, на което са изобразени само 13 щата.

КАНАДА

Име на държавата: Канада
Площ: 9 984 670 км²
Население: 35 100 000
Държавна форма: парламентарна демокрация
Столица: Отава
Валута: канадски долар
Езици: английски, френски
Основни религии: католицизъм (40%), протестантство (20%), друго християнство (6%)
Грамотност: 99%
БВП на глава от населението: 44 800 щатски долара (към 2014 г.)

СЪЕДИНЕНИ АМЕРИКАНСКИ ЩАТИ

Име на държавата: Съединени американски щати
Площ: 9 826 630 км²
Население: 321 369 000
Държавна форма: федерална република
Столица: Вашингтон
Валута: щатски долар
Езици: английски, испански
Основни религии: протестантство (51%), римокатолицизъм (24%)
Грамотност: 99%
БВП на глава от населението: 54 600 щатски долара (към 2014 г.)

МЕКСИКО

Име на държавата: Съединени мексикански щати
Площ: 1 972 550 км²
Население: 120 287 000
Държавна форма: конституционна република
Столица: Мексико
Валута: мексиканско песо
Езици: испански, нахуатл, мая, заптек, мицтек, други местни наречия
Основни религии: римокатолицизъм (76%), протестантство (7%)
Грамотност: 93,5%
БВП на глава от населението: 15 600 щатски долара (към 2013 г.)

Отгоре: Салса, любимо мексиканско ястие както на територията на страната, така и северно от нея.

НАЦИЯ ОТ ИМИГРАНТИ

Северна Америка наистина е връщач гърне. От древните праисторически племена до първите европейски колонизатори, които по-късно докарват своите африкански роби с кораби, континентът се е превърнал в дом на хора от всички краища на света. Много имигранти, например ирландските заселници, напуснали острова си заради мора по картофите в средата на XIX век, дошли в Новия свят, за да избягат от бедността. Други потърсили там убежище от преследванията у дома си, например евреите и другите европейци, застрашени от крайните политически режими в родните си държави. В по-модерни времена нов живот в Северна Америка търсят азиатците. Статуята на свободата, подарък от Франция, стои на входа на пристанището на Ню Йорк и приветства всички за „добре дошли“. На нея са изписани думите: *„Дайте ми вашите бедни, вашите уморени, вашите потиснати маси, жадни да дишат спокойно...“*.

ГВАТЕМАЛА

Име на държавата: Република Гватемала
Площ: 108 890 км²
Население: 14 920 000
Държавна форма: република
Столица: Гватемала
Валута: кетцал, щатски долар
Езици: испански, индиански наречия
Основни религии: католицизъм, протестантство, местни вярвания на майте
Грамотност: 81,5%
БВП на глава от населението: 7500 щатски долара (към 2014 г.)

БЕЛИЗ

Име на държавата: Белиз
Площ: 22 966 км²
Население: 347 370
Държавна форма: парламентарна демокрация
Столица: Белмопан
Валута: белизки долар
Езици: испански, креолски
Основни религии: католицизъм (40%), протестантство (32%)
Грамотност: 77%
БВП на глава от населението: 8200 щатски долара (към 2014 г.)

ХОНДУРАС

Име на държавата: Република Хондурас
Площ: 112 090 км²
Население: 8 750 000
Държавна форма: република
Столица: Тегусигалпа
Валута: лемпир
Езици: испански, местни наречия
Основни религии: римокатолицизъм (97%), протестантство (3%)
Грамотност: 88,5%
БВП (брутен вътрешен продукт) на глава от населението: 4700 щатски долара (към 2014 г.)

ЕЛ САЛВАДОР

Име на държавата: Република Ел Салвадор
Площ: 21 040 км²
Население: 6 142 000
Държавна форма: република
Столица: Сан Салвадор
Валута: щатски долар, салвадорски колон
Езици: испански, нахуа
Основни религии: римокатолицизъм (83%), други (17%)
Грамотност: 88%
БВП на глава от населението: 8000 щатски долара (към 2014 г.)

НИКАРАГУА

Име на държавата: Република Никарагуа
Площ: 129 494 км²
Население: 5 908 000
Държавна форма: република
Столица: Манагуа
Валута: никарагуанска кордоба
Езици: испански, мискито, местни наречия
Основни религии: римокатолицизъм (59%), протестантство (23%)
Грамотност: 82%
БВП на глава от населението: 4700 щатски долара (към 2014 г.)

КОСТА РИКА

Име на държавата: Република Коста Рика
Площ: 51 100 км²
Население: 4 815 000
Държавна форма: република
Столица: Сан Хосе
Валута: костарикански колон
Езици: испански, английски
Основни религии: римокатолицизъм (76,3%), евангелизъм (13,7%)
Грамотност: 97,8%
БВП на глава от населението: 14 900 щатски долара (към 2014 г.)

ПАНАМА

Име на държавата: Република Панама
Площ: 78 200 км²
Население: 3 660 000
Държавна форма: република
Столица: Панама
Валута: балбоа, щатски долар
Езици: испански, английски
Основни религии: католицизъм (85%), протестантство (15%)
Грамотност: 95%
БВП на глава от населението: 19 500 щатски долара (към 2014 г.)

БАХАМСКИ ОСТРОВИ

Име на държавата: Бахамски съюз
Площ: 13 940 км²
Население: 325 000
Държавна форма: парламентарна демокрация
Столица: Насау
Валута: бахамски долар
Езици: английски, креолски
Основни религии: баптизъм (35%), англиканство (14%), римокатолицизъм (12%)
Грамотност: 96%
БВП на глава от населението: 25 000 щатски долара (към 2014 г.)

КУБА

Име на държавата: Република Куба
Площ: 110 860 км²
Население: 11 031 433
Държавна форма: комунизъм
Столица: Хава
Валута: кубинско песо
Езици: испански
Основни религии: римокатолицизъм, сантерия, протестантство
Грамотност: 99,8%
БВП на глава от населението: 10 200 щатски долара (към 2010 г.)

ЯМАЙКА

Име на държавата: Ямайка
Площ: 10 991 км²
Население: 2 960 000
Държавна форма: парламентарна демокрация
Столица: Кингстън
Валута: ямайски долар
Езици: английски, английски жаргон
Основни религии: протестантство (64,8%), римокатолицизъм (2,2%)
Грамотност: 88,7%
БВП на глава от населението: 8600 щатски долара (към 2014 г.)

ХАЙТИ

Име на държавата: Република Хаити
Площ: 27 750 км²
Население: 10 110 000
Държавна форма: република
Столица: Порт-о-Пренс
Валута: хаитянски гурд
Езици: френски, креолски
Основни религии: римокатолицизъм (55%), протестантство (28%)
Грамотност: 60,7%
БВП на глава от населението: 1800 щатски долара (към 2014 г.)

ДОМИНИКАНСКА РЕПУБЛИКА

Име на държавата: Доминиканска република
Площ: 48 730 км²
Население: 10 479 000
Държавна форма: република
Столица: Санто Доминго
Валута: доминиканско песо
Езици: испански
Основни религии: католицизъм (95%), други (5%)
Грамотност: 91,8%
БВП на глава от населението: 13 000 щатски долара (към 2014 г.)

ГРАД МЕКСИКО

С население около 21 милиона, град Мексико е най-многолюдният в Северна Америка. Той е столица на държавата Мексико, дом на правителството, икономически, индустриален и културен център. Разположен е в огромна долина на високите плата на централно Мексико. Построен е върху основите на ацтекския град Теночтитлан. С надморската си височина от 2300 метра той е най-високо разположеният град на континента. Тъй като е опасан от планини, замърсяването на въздуха е огромен проблем, тъй като изгорелите газове от колите и замърсяванията от заводите няма накъде да бъдат отнесени. Правителството се опитва да контролира смога, като планира „дни без автомобили“, променя учебните часове в училищата и затваря заводи. В историческия център на града има множество красиви постройките, като Плаващите градини Сочимилко са обявени от ЮНЕСКО за световно културно наследство.

АНТИГУА И БАРБУДА

Име на държавата: Антигуа и Барбуда
Площ: 442,6 км²
Население: 92 500
Държавна форма: парламентарна демокрация
Столица: Сейнт Джон
Валута: източнокарибски долар
Езици: английски, местни диалекти
Основни религии: англиканство (25,7%), адвентисти на седмия ден (12,3%)
Грамотност: 99%
БВП на глава от населението: 22 600 щатски долара (към 2014 г.)

ДОМИНИКА

Име на държавата: Доминиканска общност
Площ: 754 км²
Население: 73 600
Държавна форма: парламентарна демокрация
Столица: Розо
Валута: източнокарибски долар
Езици: английски, френски жаргон
Основни религии: римокатолицизъм (61,4%), адвентисти на седмия ден (6%)
Грамотност: 94%
БВП на глава от населението: 10 800 щатски долара (към 2014 г.)

СЕЙНТ КИТС И НЕВИС

Име на държавата: Федерация Сейнт Китс и Невис
Площ: 261 км²
Население: 52 000
Държавна форма: парламентарна демокрация
Столица: Бастер
Валута: източнокарибски долар
Езици: английски
Основни религии: англиканство, дрого протестанство, римокатолицизъм
Грамотност: 98%
БВП на глава от населението: 21 100 щатски долара (към 2014 г.)

Вляво: Пазар на плодове в Доминика.

Вдясно: Червеноока дървесна жаба, почнала се на ярко оцветено цвете в джунглите на Централна Америка. Като много други създания в тропическата гора, нейните цветове въщност ѝ помагат да се слее с гъстата растителност, като остане извън ползрението на хищниците.

ПРИРОДНИ БОГАТСТВА

САЩ произвеждат огромни количества пшеница и царевича и разполагат с други селскостопански и природни ресурси. Канада има сериозни нефтени залежи и гори, от които добива дървесина. Мексико и Централна Америка също разполагат с нефт, а туризмът е стабилен източник на приходи за целия регион. Карибските държави произвеждат банани и други тропически плодове, както и захар, кафе, подправки, морски дарове и ром.

ТУРИЗЪМ

Хавай, Мексико, Централна Америка и Карибите привличат безброй туристи със своите пясъчни плажове и кристални води, в които човек може както да поплува, така и да се погмурка. Други предпочитат да посетят известните руини на дребните американски цивилизации в Белиз, Гватемала и Мексико. По-авантюристично настроените гости могат да посетят дивите тропически гори, в които живеят реки и впечатляващи с красотата си животински и растителни видове.

САНТА ЛУСИЯ

Име на държавата: Санта Лусия
Площ: 616 км²
Население: 164 000
Държавна форма: парламентарна демокрация
Столица: Кастрийс
Валута: източнокарибски долар
Езици: английски, френски жаргон
Основни религии: римокатолицизъм (61,5%), протестанство (25,5%)
Грамотност: 90%
БВП на глава от населението: 11 600 щатски долара (към 2014 г.)

БАРБАДОС

Име на държавата: Барбадос
Площ: 431 км²
Население: 291 000
Държавна форма: парламентарна демокрация
Столица: Бриджтаун
Валута: барбадоски долар
Езици: английски
Основни религии: протестанство (67%), римокатолицизъм (4%)
Грамотност: 99%
БВП на глава от населението: 12 200 щатски долара (към 2014 г.)

СЕЙНТ ВИНСЪНТ И ГРЕНАДИНИ

Име на държавата: Сейнт Винсът и Гренадини
Площ: 389 км²
Население: 102 650
Държавна форма: парламентарна демокрация
Столица: Кингстаун
Валута: източнокарибски долар
Езици: английски, френски жаргон
Основни религии: англиканство (47%), методизъм (28%), римокатолицизъм (13%)
Грамотност: 96%
БВП на глава от населението: 10 800 щатски долара (към 2014 г.)

ГРЕНАДА

Име на държавата: Гренада
Площ: 344 км²
Население: 110 700
Държавна форма: парламентарна демокрация
Столица: Сейнт Джордж
Валута: източнокарибски долар
Езици: английски, френски жаргон
Основни религии: римокатолицизъм (45%), протестанство (44%)
Грамотност: 96%
БВП на глава от населението: 12 000 щатски долара (към 2014 г.)

ТРИНИДАД И ТОБАГО

Име на държавата: Република Тринидад и Тобаго
Площ: 5128 км²
Население: 1 222 400
Държавна форма: парламентарна демокрация
Столица: Порт ъв Спейн
Валута: долар на Тринидад и Тобаго
Езици: английски, карибско хинди
Основни религии: протестанство (32%), римокатолицизъм (22%), индуизъм (18,5%), ислям (5%)
Грамотност: 99%
БВП на глава от населението: 32 100 щатски долара (към 2014 г.)

РЕКОРДИ

Най-големият остров в света,
който не е континент:
ГРЕНЛАНДИЯ

Най-високият връх в Северна Америка:
ДЕНАЛИ (МАККИНЛИ), 6194 м

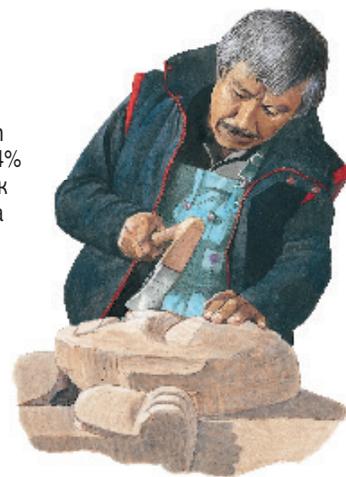
Най-голямото сладководно
езеро в света:
ГОРНО ЕЗЕРО

Най-дългата непрекъсната
граница между две държави:
МЕЖДУ КАНАДА и САЩ, 6146 км

Дом на мнозина

Името „Канада“ произлиза от хуронско-ирокезката дума „каната“, която означава „селище“. Местните индианци били почти изцяло изтребени, когато британците и французите започнали да се установяват по тези земи през XVII век. Сега съставляват около 4% от общото население на страната. През XIX и XX век от Европа, Африка, Азия и другите части на Америка пристигат огромен брой имигранти, които правят Канада наистина многолика държава.

Новото поколение индианци се опитват да опазят традиционното си изкуство. Голяма част от творбите им са продавани на туристите.

Аляска

На територията на полуострова живеят алеути, инуити и други местни племена, заселили се там преди хиляди години. През XVIII век с тях контакт осъществили първите европейски изследователи, по произход руснаци. През 1867 година САЩ купува Аляска от Русия срещу 7,2 милиона долара. Тя се присъединява като пълноправен щат на 3 януари 1959 година. В основата на индустрията ѝ са добивът на нефт, природен газ и туризмът.

Канада и Аляска

Канада заема повече от половината от Северна Америка и е втората по големина държава в света след Русия. 90% от канадците обаче живеят в близост до южната граница, където климатът е по-мек и плодородните обработваеми земи улесняват живота. На север се простират обширни прерии, където се отглежда пшеница. Зад тях се намира широк пояс иглолистни гори, които постепенно отстъпват мястото си на замръзналите езера и пустата тундра. През държавата минават пет часови зони, а крайбрежната ѝ ивица е най-дългата в света. Тук текат и някои от най-дългите реки в света, включително Макензи, 9-а поред. Канада отделя полуострова Аляска от останалата територия на САЩ. Самата Аляска е най-големият щат в САЩ, два пъти по-голяма от втория, който е Тексас, но пък населението ѝ е най-малобройно измежду всички. Около 1/3 от нея лежи зад Северния полярен кръг, като земята е вечно замръзнала тундра, ледници, ледени полета и величествени планини и гори. На изток от Канада се намира Гренландия – най-големият остров в света след Австралия. Заобиколена е от леденостудени или замръзнали морета, като огромна част от повърхността ѝ е целогодишно покрита с лед.

Стейшън Норд

бяла мечка

кучешки впряг

Отгоре: Замъкът Фронтенак е най-известната забележителност на Квебек, който е най-старият град в Канада.

ГРЕНЛАНДИЯ

(Дания)

гравиран моржов зъб

риболов в леда

традиционни къщи в Якобсхавен

мускусен бик

инуитски рибар

скариди

Отгоре: Дърводобивът и дървообработването, в това число производството на хартия, са важна част от промишлеността на Канада.

Икономика

Канада е богата, високотехнологична индустриална държава, която прилича на САЩ по много неща. Богата е на полезни изкопаеми, в това число нефт, природен газ, минерали, риба и дървесина. Образователната система тук е добра, а в разнородната промишленост се трудят добре обучени хора. Главен търговски партньор на Канада е САЩ.

о-в Елсмиър

о-ви Пари

о-в Принцът на Уелс

о-в Виктория

Батърст

НУНАВУТ

Д А

САСКЕЧУАН

Реджина

АНСКИ ЩАТИ

енот

Саскатун

езеро Манитоба

езеро Уинипег

житни силизи

Чърчил

Лос

инуитско дете

научноизследователски център Иглулик

Фокси

Буфки залив

Исландски сокол

Резолют Бей

полярна гъска

лиця Елизабет

Репулс Бей

Икалуит

Бафинов залив

инуксук

Бафинова земя

Уперनावик

Туле

Тундра

Стейшън Норд

Бафинов залив

проток Дейвис

проток Хъдсън

Ивуивик

Инукуак

канадска гъска

хокей на лед

залив Хъдсън

Чърчил

залив Джеймс

Олбъни

Форт Олбани

кърлинг

парламентът

Тъндър Бей

Горно езеро

езеро Хюръг

езеро Ери

езеро Мичиган

СН Тауър и Роджърс Център

греландска камбала

Лабрадорско море

НЮФАУНДЛЕНД И ЛАБРАДОР

нюфаундленд

Сейнт Джонс

Сен Пиер и Микелон (Франция)

залив Сейнт Лорънс

о-в Принц Едуард

о-в Кейп Бретон

Ню Брунсуик

Фредриктън

Квебек

Монреал

Торонто

Ниагарски водопади

Ниагара, водопад Подковата

казино

Шарлъттаун

Халифакс

Нова Скотия

АТЛАНТИЧЕСКИ ОКЕАН

0 500 мили
0 500 километра

Хората

Първото население в региона са били индианците, чиито предци пристигнали тук от север. През XV век испанските и португалските завоеватели започнали да се заселват и днес по-голямата част от населението е със смесени корени.

Вдясно: Тази гватемалка тъче шарения си плат по древна техника – олъва стана с гърбаци, както са правели и преди 5000 години.

Мексико, Централна Америка и Карибският басейн

Мексико, още 20 централноамерикански държави и тези от Карибския басейн се намират в южния край на Северна Америка. Мексико е най-голямата сред тях, като нефтените ѝ залежи и силните икономически връзки със северните ѝ съседи я правят най-богатата в региона. Централна Америка заема и тънката ивица земя между двете Америки, която се нарича „провлак“. В най-тясната ѝ част е построен Панамският канал. Климатът е горещ и влажен, теренът е планински вулканичен, покрит с гъсти джунгли и брегове-тресавища. Фермерите отглеждат банани, грейпфрути, кафе и захар. Има нефтени сондажи. Тропическите острови на Карибите, чието предишно име е било Западни Индии, се простират в извита линия в протежение на 3200 км от югоизточния край на Флорида към брега на Венесуела. Точно тази линия отделя Карибско море от Атлантическия океан. Пясъчните плажове, осянати с палми, привличат множество туристи, но от друга страна, островите често биват връхлетявани от ужасяващи урагани със скорост на вятъра над 180 км/ч.

Панамският канал

Пресичащ тресавища и гъмжащи от комари джунгли, Панамският канал е открит през 1914 година. Днес по неговите 77 километра годишно минават около 14 000 кораба, пътуващи от Тихия към Атлантическия океан и обратно. В миналото за подобно пътешествие се е налагало те да изминават хилядите километри южно към нос Хорн. За да преминат системата канали, езера и шлюзове, сега това им отнема 9 часа.